

Эни Ислам булан кьоркьутмайлар, ону ачыкъдан прышхат этелер

«ХАЛКЪЛАНЫ ДОСЛУГЪУ» – БИРДАГЪЫ ДА ИСЛАМГЪА КЪАРШЫ ГЪАРАКАТМЫ?

«ТНТ» деген россия телеканал телевизорланы экранларына оьзюне «Халкъланы дослугъу» деп айтылагъан сериал гьрсетилежекни гъакъында билдирен. Шонда ортакъчылыкъ этеген актёрланы арасында оьзлеге сайки тувма бусурманлар деп айтылагъан дагъыстан халкъланы вакиллери де бар.

Шо сериалны режиссёру ва продюсеру «Бирче насиблиз» деген уятсыз сериалны режиссёру-постановщици Шабан Муслимов. «Бирче насиблиз» деген сериал бош масхараны ва уятсызлыкъны гьисабына белгили болгъан, о сериал шолардан толгъан – «Яшлары булан да уйленгенлер» деген жиргенч, эрши американ сериалгъа пародия.

Магъамматарип Абдулаев

«Халкъланы дослугъу» деген сериалда бизин не зат къаравулай?»

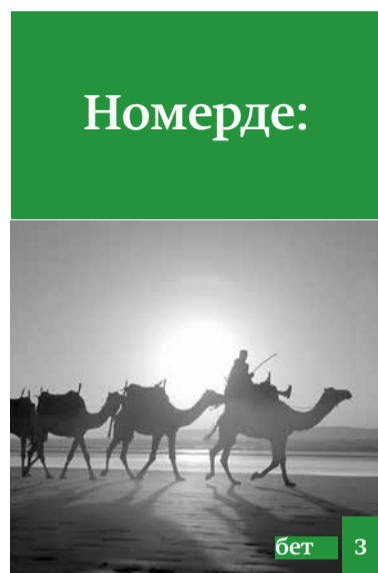
Шабан Муслимов булай яза: «Бу проектде – тюзлюк чакъы, шатлыкъ да бар. Биз игитлени ич яшавун генглешидирикни бек сюебиз. Тюз, биз – миллетаралы агълюбюз, тек биз орусланы ва лезгилини арасында яшамайбыз. Биз оьзюнде бары да зат бек чатырашгъан, кеплер психология, милли назикликни гьислерин билмейген уьлкеде, шагъарда яшайбыз. Биз гъеч бекбилдилени яда учителлени ролонда иш гьерме суймейбиз, биз башгъа касбуну есилерибиз.

Биз шатлыкъ болгъанни сюебиз». Дагъы да ол булай яза: «Биз яда танышларыбыздан ким эсе бирев тюзген кюлкюлю деп гьисап этилеген хабарланы язабыз. Эгер бары да увакъ-тюзегин билмей бусакъ, звонок этебиз, токъташдырабыз». Бу сериалда масхараны къралы болуп токътагъан дин къайдаланы масъалаларын билмек учун ол сейлеп къа-

рагъанмы экен. Дин масхара этилеген затмы, масхара учун темалар азмы, масхара этмек учун затлар ёкъ буса, биз динни масхара этме герекбизми? Муслимов деген фамилиясы ва Шабан деген аты булангъы адам (сыйлы гъадислени бирисинде Шабан ай – шо Пайхаммарны ﷺ айы деп айтыла) оьзлени динин сюеген бусурманлар ва муьминлер, суйсе о сериалда болсун яда гъакъыкъатда болсун,

ирышхат кюлкюню къабул этмейгенни ва Ислам динни масъалаларын билмейгени тамаша тие. Бу сериалда бусурманлар кюлкюлю келпетлерде гьрсетилеген трейлерини маънасындан эсе сериалны аты гъайран тизив. Ону бёлюклерини бирисинде, метрону эскалаторунда гьетерилип гелеген гьижап гийген бусурман тиштайпаны гьёрюп, жагъил адам кьоркьуп кьоча. ➤ 3

Гиччи кьызы атасын гъажгъа йиберген

Кьоркьунчлу ниьмат...

Лап бай бола туруп, юхугъа батдым...

Ата-бабаланы гъызындан юрюме герекми яда тюзюлюмю?

Совет девюрню заманында бир класда сорав алыв юрюлген ва Аллагъгъа инанмайгъанланы барысына да кьолларын гьетермекни тилегенлер. Бир охувчу кьыздан къайрылары барысы да кьолларын гьетерген. Огъар: «Сен неге кьолунгню гьетермейсен? Сен Аллагъгъа инанамысан?» – деп сорагъанлар. «Дюр, мен Аллагъгъа инанаман, мен бусурманман», – деп жавап берген ол.

Ибрагъим Ибрагъимов

– Сен Аллагъгъа не учун инанасан, неге оьзюнгню бусурман гьисап этесен?
– Неге тюзюлю, мени ата-бабаларым да бусурманлар болгъан.

– Эгер сени ата-бабаларынг да агъмакъ болгъан эди буса, сен де агъмакъ болажакъмы эдинг?
– Ёкъ, шо заман мен, балики, коммунист болар эдим. Бугюн хаварижлени наслулары яшёрюмлени ата-бабаланы гъызы булан юрюп, мавлетлени макътап йырлама, оьлюлеге Кьуръан охума тюзмей, ругъ насигъатчыда ва бусурман динни башгъа масъаларында гъажатлыкъ ёкъ деп инандырма къаст эте. Инандырмакъ учун олар: «Мен ата-бабаланы гъызы булан юрюймен», – деп айтып. «Эгер сени ата-бабаларынг ичген буса, сен де ичежекми эдинг?» – деп такрарлама сюе ва ата-бабаланы гъызы булан тюзюлю, Пайхаммарны ﷺ гъызы булан юрюме герек», – дейлер.

Биревню де хатирин кьалдырмас учун, ата-бабалары бусурманлар болгъан деп, оьзюн шолай гьисап этген себепден шо кьыз йимик жавап бермейим. Неге тюзюлю, эгер шогъар ошашлы ёл булан барса, сектантлагъа: «Эгер мени ата-бабаларым ичген эди буса, мен, балики, вагъгъабы болар эдим», – деген жавап болур. Шогъар гьере, биревню де хорламайлы, гъакъыкъатны излейген англавлу адамлагъа англатма сюемен. Биз, агълю-сунна, бизин ата-бабаларыбызны гъызы булан юрюме герекни гъажатлыкъыны гъакъында айтагъанда, шариатгъа къаршы чыгъагъан адатлагъа гьере фанатик йимик юрюмекни гьез алгъа тутмайбыз. Шо гъакъда бирев де бир заман да айтмагъан ва айтмажакъ. ➤ 5

Касимов деген шагъарны бусурманлары межитни къайтармагъа къарай

Рязан областдагъы Касимов деген шагъарда яшайгъан бусурманлар Михаил Васильев дейген ерли администрацияны ёлбашчысына бирдагъы керен тилев этген болгъан. Бусурманланы ерли къурумуну прес-къуллугъу билдиреген кюйде, арзада «Новая» деген межитни ва «Кастровской» деген мадрасаны биналарын гери къайтармакъны масъаласыны гъакъында айтыла.

Гъали болгъунча герекли документлери тийишли кюйде онгарылмагъаны саялыбу жамият гери урувлагъа къаршы бола. «Шагъарны администрациясы талап этеген, болмаса болмай деген, документлер

етишмейгени саялы яда тюз язылмагъаны саялы биналар гери къайтармакъгъа пуршав болуп токътай», – дей прес-къуллукъну къуллукъчулары. 1906-нчы йылда къурулгъан бусурманланы «Новая» деген межитни ва «Кастровской» деген мадрасаны бу биналарын къайтармагъа гъаракат этип, Касимов шагъарлы бусурманлар 2007-нчи йылдан берли нечесе керенлер талап этсе де, иш алгъа бармай. О-бу себеп табып, ерли гъакимият бусурманланы тилевон къабул этмеге алгъасамай. Шолайлыкъда, касимовлу бусурманлар эсерилген биналаны гъакъгъа ижарагъа алгъан кюйде къалып тура.

Великобританияны законлары шариат нормалар булан толумлашдырылгъан

Гъали-гъалилерде биринчилай болуп Великобританияны ихтияр якълав системасына бир-бир шариат къайдалар къошулгъан. Шолайлыкъ булан март айда адвокатлар учун иш юрютювню янгы къайдасы басмадан чыкъгъан. Мунда сёз юрюлеген кюйде, британ адвокатлар энниден тутуп Ислам ихтиярланы къайдасына гёре васиятлар онгармагъа болажакъ.

Англияны ва Уэльсни адвокатларына тапшурулгъан интсрукцияда васиятлар Британ законланы бузмайлы, Ислам нормалагъа гёре нечик этилмеге герекни гъакъында айтыла. Демек, ёравларда гъалиге юрюлеген (британ) бир-бир юридический терминлени тайдырмагъа яда алышдырмагъа таклиф этиле. Олай да, васиятда ерли межитде язылып онгарылгъан пеленчени Аллагъа

инанывуну гъакъындагъы шагъатлыкъ да къошулмагъа тийишли. «Тарыкъ болса, бир-бир эришив масъалаларда да шариат къанунлар британ законланы орнун тутмагъа да бола», – деп ерли ерли газетлерде билдириле. Шолай гезиклерде жаваплыкъны да шариат судлар оъз бойнуна алмагъа тарыкъ болажакъ.

Гъалиги замангъа Великобританияда шариатны къайдалары гъисапгъа алынмай, пачалыкъны законларына да гирмеген. Амма бусурман жамиятларда ич арадагъы масъалаланы чечеген шариат судлар оъсмеге башлагъан. Шоланы бирлери закон къайдада арбитраж суд гъисапда иш гёре. Арбитражны гъакъындагъы Закон олагъа шолай ихтияр бере. Ытгерилген ахтарывлагъа гёре, Великобританияда гъалиге 85 шариат суд ишлей.

Рамзан Къадыров Израильде межит ачгъан

Мычыгъыш Республиканы башчысы Рамзан Къадыров Израильдеги Абу-Гош деген юртда Агъмат гъажни Къадыровну аты къоюлгъан межитни ачылывунда ортакъчылыкъ этген болгъан. Межит оъзю де Агъмат гъажини атындагъы орамда ерлешген ва ону къурулушун Мычыгъышны Президенти де, Агъмат гъажни Къадыровну атындагъы жамият фонд да бойнуна алып ишлетген.

«Бу межит лап аривлюлерден, деп мен ташдырып айтмагъа боламан. Ону ичинде бир вакътиде уч минг адам намаз къылмагъа бола. Мунда мадраса учун да, имам учун да герекли бары да шартлар бар. Гъатта конференц-зал да бар. Дёрт де минара не ерден де гёрюнюп, гёзню къувандыра. Агъмат гъажини атындагъы булай орам къайсы шагъарны да гёзел ери болмагъа болур эди», – дей Р.Къадыров. Абу-Гошда болгъан сонг Мычыгъыш республиканы делегациясы Иерусалимге къонакъ сапар этди. Р.Къадыров ва ону ёлдашлары Аль-Акъса межитде бол-

ду. Олар бу межитде Пайхаммар ﷺ миъраж гече оъзге пайхаммарлар булан намаз къылгъан ерде намаз къылмагъа болду. Дуаларында олар Мычыгъыш халкъгъа да, сав Россиягъа да Есибиз Аллагъ парахатлыкъ ва берекетлик бергенни тилей, алгъыш эте болгъан. Рамзан Къадыров олай да Иерусалимни мэри Нир Баркат булан да ёлукъду. Ёлугъуда экономика ва маданият аралыкъланы беклешдирмекни гъакъында сёз юрюлду. Р.Къадыров мэрни Мычыгъышгъа оъзю къачан онгайлы гёрсе гелмеге чакъырды. Ондан алда Мычыгъыш Республиканы президенти Иорданияда да болгъан ва пача Абдалла II булан ёлукъгъан болгъан. Пача Абдалла II Р.Къадыров булан эки аралыкъ къатнавну ва ювукъ Понтувушдагъы гъалны гъакъында лакъыр этди. Абу-Гошдагъы межитни къурулушу гетген йыл язбашда башлангъан болгъан. Рамзан Къадыров бу иш Израильни де, Россияны да аралыгъын беклешдиргерге кёмек этер, деп инанагъанын ачыкъ этди.

2014 йыл Дагъыстангъа гъаж къылмакъ учун 6000 ер гёрсетилген

Информация къуралар билдирген кюйде, 2014-нчы йыл Дагъыстан бусурманлагъа гъаж къылмакъ учун 6 минг ер гёрсетилген. Бу санавлар ахырынчы тюзюл, шолар алышынмагъа да бола. Бусурманлар шо квота артажакъ деп, умут эте Аллагъ буюрса. Шо гъакъда Москвада ытгерилген

«2014-нчы йылгъа гъаж къылывгъа гъазирленив» деген бютюрроссия ёлугъуда айтылгъан болгъан. Гъаж масъалалар булан машгул Россияны Федеральный Собраниедини председателини орунбасары Ильяс Умаханов эсерилген санавланы ачыкъ этген болгъан.

<p>Учредитель Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана</p> <p>Редакционный совет Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ Асхабали МУРЗАЕВ</p> <p>Главный редактор Зурбек (Абдулла) ЯИКБАЕВ</p>	<p>Редактор Абдул-Азиз МИЧИГИШЕВ</p> <p>Дизайн, вёрстка Мухаммад МУСАЕВ Иса ОМАРОВ</p> <p>Менеджер Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ Абдусабир АХМЕДОВ</p> <p>Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.</p>	<p>Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г. Индекс 51325 При перепечатке ссылка обязательна.</p> <p>Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам». Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.</p> <p>Заказ № _____ Сдано в печать 31 марта 2014 г. в 18:00 Тираж 2. 650 экз.</p>	<p>Адрес редакции 367015, РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова 13а.</p> <p>Телефоны: Редакция: (8722) 51-85-22. Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.</p> <p>E-mail: assalamweb@gmail.com; www.assalam.ru</p>
---	--	--	--

Къоркъунчу ниъмат...

Биз билеген кюйде, мобильный байлав инсанланы яшавун бек алышдыргъан. Бир якъдан, адамланы аралыгы кысгартылган. Бир нече секунду ичинде дюньяны башгъа ягъндагы адам булан да байлав тутуп бола сан. Бирдагы якъдан буса, мобильный байлав инсанланы бири биринден бек арек этген. Гьатта телефондан айрылып болмай, кьардаш кьурдашгъа да эс этмей, лап да тарыкылы ва багъалы кьатнашыв ону сюлдюрюне алышдырылган.

Дагы да, мобильный устройствалар чыкыгъанлы, хабар алмакъ бек тынч болган. Тек шо устройствалардан алынган хабар нече де чалт унутула. Тек о масъала тюгюл. Хабар излейген сетлер толуп тура. Бир таныш кызы айтгъанлай: «Яндекс нече де уллу ниъмат». Тек ойлаласан: пайдасы кепмю экен ол ниъматдан яда заралы?!

Зайнаб Сабангева

Янгы фобия

Биревлени клаустрофобиясы (бир ерде болмакъ къоркъув) бар, бирдагылар буса

къарангыдан къоркъа, тек бизин заманда, нече де чалт яйылагъан фобия (къоркъув) – номофобия, телефонсуз къалмагъа къоркъунч. Олай адам оюзюню савлугъуну гьакъында ойлалашып, бир де телефонун сьндюрмежек, аректе тайдырмажакъ, ва о алат ону лап да аминли кьурдашы. Кьобюсю, олай къоркъунчлар жагъил адамланы арасында яйыла. Ойлалашылган яшавгъа алданып герти яшавну унутуп къалалар.

Номофобия кеп аврувланы себеби

Лэйд Сэлфорд дейген профессор булай айтгъан болган: «Телефондан гелеген облучение – адамгъа, ол биле туруп оюзюне этеген лап да уллу заралы сынава».

Олай ажайып сынава ортакъчылыкъ этмеге сююп, къаст къылагъан адамланы санаву гюнден гюнге арта. Телефонну гьар заман кырыыйнда сакъласа баш майында яман аврув болмакълыкъ бар экени гьакъында аз адам ойлалаша. Номофоб адам телефонгъа нечик харлы экени билме сюе буса, ону телефонуна зарядка берген алатны яшырып

къарама герек: ички ички излейген йимик, шо кюйде, алатын тапмагъа номофоб да къаст этежек.

Номофобияны бир себеби – фаббинг

Бир-бирде инсан телефонуна ябушуп къалып, кырыыйындагы адамланы унутуп къалагъангъа шагъат боласан. О кюйде телефонгъа алданып къалагъан хасиятгъа – фаббинг деп айтыла. Кьобюсю фаб-

бингни себеби социальный сетлердеги сьйлев бола. Шо саялы Великобританияда «стоп фаббинг» деп кампаниялар да юрютюлмеге башлагъан. Эдеп якъдан ойлалашып къараса, шолай телефонгъа илинип къалмакъ нечакъы да эрши гьерюнеген ва яман хасият. Бизин Пайхаммарыбыз ﷺ айтгъан кюйде, бусурман кьардашлар бир-бирине яхшы болмагъа тийишли ва гьар ким оюзюне нени ёрай

буса, шону башгъалагъа да ёрасын.

Психологлар айтагъан кюйде, номофобия аврувдан кьутулмакъ учун бир тюрюлю ягъын гючлендиреген къайдалар этмеге герек. Имань бар адам буса, инг башлап оюзюню дини о гьакъда не айта деп ойлалашакъ. Кьуръан ва гьадислер инсан зулму этмесин дей. Олай да, гече де, гюн де уьммеги учун юреги авуртагъан Пайхаммарыбыз ﷺ: «Оюзюнге ва башгъа инсанлагъа зарал этме», – деп айтгъан.

Аллагъу таала кьуларына тюрюлю-тюрюлю ниъматлар берген ва телефон да шоланы бирицидир. Гьар ниъмат не учун берилгенни де англап къоллама герек йимик, телефонну да заманын ва ерин билме герек.

Биз билеген кюйде, о дюньяда гьар алгъан тынышгъа, гьар айтгъан сьзге ва гьар этген ишге жавап берме тюшежек. Есибиз Аллагъ, Оюзю берген ниъматланы герти маънасын англап, тарыкъ кюйде къоллама, ва Яратгъаныбызгъа шокюрлюк этип яшамагъа, барыбызгъа да насип этсин.

Балагъ къопгъанда

Яшавда бизин гьарибиз булан кеп тюрюлю гьаллар тувудуна. Даим бары да зат бир йимик тегиш болмай. Байлар да йылай деп нагъакъ айтылмай чы. Бугюн бары да зат яхшы буса, тангала биз аврумас, кьетюр болмас деп ким юклок этип бола. Янглылыкъ маълуматларда даим я хатарбалагъаны, я таби баллагъаны, я адам оьлтюрювлени ва оьзге тюрюлю балагъаны гьакъында айтыла. Бир- бирде, страусгъа ошап, башынгны къайыргъа да басдырып, бир затны да эшитмейген ва гьермейген болуп турма сюесен.

Муслимат Ражабова

Бизин башыбызгъа къайгылар къопгъанда, башлап: «Шолай неге бола? Мени не гюнагъым бар? Шо балагъны чекмек учун мен не этген экенмен?» деген ойлар геле.

Ажайып иш, тек бизин башыбызгъа, Кьудратны Еси мени танлагъан, демек, Ол яхшы биле ва шоланы барысын да неге этегени Огъар бек яхшы англашыла деген ойлар гелмей. Нечик чи, биз, муьмин адамлар, Ислам динни принциплерин юртегенлер, бизин булан болагъан ишлеге байлавлу болуп башгъа кюйде янашып болмайбыз. Бары да зат Кьудратны Еси Аллагъны ихтиярындан, не учун ва не себебден болагъан ишлер Огъар белгили. Биринчи гезикде, бизин башыбызгъа къобагъан къайсы балагъ да – шо сынава. Тек шо простой сынава тюгюл, бизин иманыбызны кьаттылыгына кюрчулене. Тарих девюрлерден берли гелеген кюйде, кьобюсю ёлбашчылар, иш

этип, къол тюбюндегилени оьзлеге берилгенликни сынагъан. Не сюе буса да этме бола болагъан, ва янгыз шо берилгенлик исбат этилгенден сонг, оюзю де сьз булан тюгюл, иш булан, къол тюпдеги адам кьулулукъда гьетериле ва ону абуру арта болагъан. Мунда да шолай. Эгер биз бары да къыйынлыкълардан лайыкылы кюйде оьтме болсакъ, эгер агъ, угъ этмейли, Яратгъаныбызгъа авур гьалыбызгъа кьемек этмекни тилеп, ялбарсакъ, Огъар бакъгъан инанывубузну беклешдирмекни тилесек, бизин иманыбыз – динибиз дагы да камилли ва кьатты болур. Яшав аталамаса, инсан гючлю болмас. Биз оьпкелевге, бизин атыбызгъа, кьобюсю гезиклерде артыбыздан айтылагъан сьзлеге чыдамлы болма, гьар тюрюлю къангымалыкълагъа жавап бермей токътама уьйренгенде, биз гьакъыллы, гючлю ва чыдамлы болабыз.

Инсан чыдамлы болсун, мисал учун, сувукъ сувгъа да чыдасын учун, къаркъараны чыныкъдырма герек. Шо заман иммунитет (къаркъараны югъагъан аврувлагъа къаршы туруву) беклеше. Эгер биз Есибиз бизге бакъдырагъан къыйынлыкълардан оьтмесек, Кьудратны Еси Аллагъгъа, Расуллагъгъа ﷺ бакъгъан инанывубузну нечик беклешдирме болурбуз? Айтылагъан кюйде, къайсы къыйынлыкъны да Кьудратны Еси Оюзюню суйген кьуларына йибере. Алгъамдуллилагъ, эгер биз шо санавгъа гире бусакъ, къайсы къыйынлыкъдан да оьтме болурбуз!

Дагы да айтылагъан кюйде, Аллагъ инсангъа ол гьетерме болур чакъы къыйынлыкъланы бакъдыра. Демек, бизин пайыбызгъа къайсы буса да

бир аччы пилюля (дарман бюртюгю) тюшген буса, шо биз ютма болагъан оьлчевден не уллу, не гиччи тюгюл. Демек, дагы артыкыны ютуп болмайбыз, Кьудратны Еси де бизге артыкыны бермей. Шо да бизин учун яхшылыкъ!

Дагы да сыйлы Кьуръанны аятларында айтылагъан кюйде, гьар къыйынлыкъны арты булан тынчылыкъ да гелер.

Аччыны гьермеген татлини хадирын билмес дегенлей, къыйынлыкълардан оьтегенде, биз алда сынагъан яхшы, татывлу мюгьлетлени эсге алабыз,

шону булан насипли болабыз. Шону булан бирге биз башгъа сынавагъа чыдамлы болабыз. Иммунитет тувулуна, ва бизге башгъа «талчыкъланы» къабул этме тынч бола, бизин хылыбызда шолагъа бойсынма тынч бола, бир Аллагъгъа инаныв гючлю бола. Шо заман, чыдамлыкъ этегенде, бары да затгъа кантсыз янашагъанда, биз, шоллукъда, биз Кьудратны Еси Аллагъны разилигин алыгъа элтеген ёлда дагы да бир абат алабыз. Яратгъаныбыз бизге Оюзюне кьатты инамлыкъ булан шатлыкъны да, къайгыны да къабул этме кьемек этсин! Амин.

Лап бай бола туруп, юхугъа батдым . . .

Ахыратгъа гёчме ювукъ болгъанда, Адам пайхаммар оьзюню уланы Шис пайхаммаргъа шулай васият этген: «Гъей мени уланым, мен сагъа шу васиятны этемен, сен де оьзюнгню яшларынга шону васият эт, – деген ва шулай узатгъан. – Оьзюнгню яшларынга айт, дюньялыкъ затланы артындан чапмасын ва рагъат турмасын. Гъакъ гертиси, мен Женнетде рагъат болдум, тек Аллагъ мени шондан чыгъарды».

Минара Халыкъова

Адам пайхаммарны шо васиятына тергев этсек, оьзюбюз учун шондан кёп пайда аларбыз. Неге туююл, бу дюньяда бары да зат алышына ва бир гъалында бир зат да турмай. Мисал учун, адам не даражада бай болса да, гюнлени бир гюнюнде ол ярлы болма, ярлы буса бай болма бола. Нечесе сав адамлар аврума башлай ва биревюлейине, насипли яшагъан адам насипсиз болуп къала. Бу дюньядагъы адам учун лап яхшы зат – ону оьзюн яратгъанындан айырагъан дюньялыкъ затлардан сакъ болмакъ.

Ажайып гъал

Аббаситлени тухумунда бирев яшай болгъан. Ол сокъур, бети эрши, ярлы, эсги-пусгъу опуракъ гийип, адамлардан садагъа тилеп юрюй болгъан. Бир гезик ол гъаким адамны къапсуна рас геле. Шо гъакимни вазиралини арасында бу ярлыны гъалын билегени болгъан, ва шо вазир, ону къолун тутуп, гъакимни мажлисини алып бара. Онда вазир: «Гъей амир уль-муьминин, бу

адам аббаситлени тухумундан, бу бир къужурлу хабарны биле, шо гъакъда хабарлагъанни тиле», – дей. Халиф буса тамаша хабарлагъа тынглама бек сюе болгъан. Халиф Абдулмалик ярлыгъа: «Бизге шо хабарны гъакъында айт!» – дей. Ярлы адам хабарлама башлагъан: «Гъей амир уль-муьминин, гертисин айтсам, мен бизин тухумну лап бай адамы эдим, мен уллу мал-матагъым, агълум ва шоллай башгъа ниъматларым бар эди. Бир керен бары да шо мал-матагъым ва агълум булан сатыв-алыв этмек, дагъы да

бай болмакъ учун Шамгъа ёл чыкъдым. Биз ёлда барагъанда гече болду, ва гече къалмакъ учун эки тавну этегинде токътадыкъ. Барыбыз да юхлагъанда, тавну башындан бизге уллу сюрюн емириле. Мен уянгынча мени агълум селде батыла, мал-матагъым буса гъызын да табып болмайгъан кюйде тас бола. Яшларымдан гиччи балам, гъайванларымдан да туюе къала. Яшымны да алып, туюемни артындан гетдим. Тёбечик ерде яшымны да къоюп, мен туюемни къырыына бардым, тек о, менден къор-

къуп, къачып гетди. Мен, ону артындан етишип, байлама къарагъанда туюе, бары да гюнчюн салып, мени сыпатыма тепди, шондан мени бары да тишлерим туюдю ва сокъур болдум. Сонг бираз эсге гелип, яшымны къойгъан ерге онгарыдым. Мен шо тёбечикге ювукъ болгъанда, яшымны къычырыгъын эшитдим. Къычырыкъ чалынгъан якъгъа багъып барагъанда, мен оьзюмню яшымны бёрюню авзунда экенин англадым ва мен ювукъ болгъунча, бёрю яшымны ашады. Муна шоллай, гъей амир уль-муьминин, бир

гечени ичинде мен агълумден де, мал-матагъымдан да магърум къалдым. Лап бай адам гъисапда юхлагъан эдим, лап ярлы адам болуп уяндым». Бу хабаргъа ажайып болгъан амир уль-муьминин: «Субгъана Мукаллиб уль-ахвал» (Къудратны Еси гъалны алышдыра), – деген. Бу иште тергев этигиз, къардашлар ва къызардашлар, ва оьзюгюнню яшавугъузну гъакъында ойлашыгъыз. Биз даим де яхшы гъалда турма болмайбыз, бугюн ва тангала кёп затны алышдырма бола. Бизин гъёкюнчюбюз гечикмесми?

Ата-бабаланы гъызындан юрюме герекми яда туююлмю?

1 « Агълум-сунна Къуръанны ва Суннаны гъакъындагъы оьзлени билимлерин арты узюлмейген шынжыргъа гёре Расулулагъны оьзюнден алгъан алимлини гъызы булан юрюме чакъыра. Ата-бабаланы гъызы булан юрюмекге байлавлу этилеген чакъырывлар лап шо гъакъда сёз юрюте. Агълум-сунна гирегенлени бириси де, ата-бабалары ичкичилер болгъан саялы, оланы наслуларын алкогюликлер болма чакъырмай. Эгер айтылгъан гъакъыкъат англашыла буса, шо буса англашылмай болмай. Шоллай болгъанда: «Бизин гертиси муьмин ата-бабаларыбызны гъызы булан юрювден айырмакъны къастын этип вагъабылар не муратгъа етишме сюе, не иш бар?» – деген сорав тувулуна. Шогъар жавап берме тынч: эгер олар ата-бабаланы гъызы булан юрюмек гъажатлыгъын къабул этме рази болса, савлай оланы ялгъан идеологиясыны пата-пурху чыгъажакъ, неге туююл имам Шамил накъшубанди тарикъатны шайыхы болгъан. Эгер бизин ата-

бабаларыбызны гъызы булан юрюсек, жума намаздан сонг къылынагъан туюш намазгъа алтынчы парз намаз деп айтагъан бары да вагъабылар оьзлени жазалама туюшеген имансызлагъа айланагъан болуп чыгъа. Жазалавну себебин оьзюню «Шархуль Махфуз» деген китабында (399-нчу бет, «Даруль Марифати» издательство) Магъаммат Тагъбир шоллай фетваны гелтирген. Ол буса имам Шамилни хас писири (кансарал язывчусу) ва ювукъ адамы болгъан. Шондан шулай натижа чыгъа: эгер бугюн имам Шамил бизин арабызда болгъан эди буса, сектантланы боюнлары оьзлени башлары булан тезден берли савболлашгъан болар эди. Эгер олар ата-бабаланы гъызы булан юрюсе, оланы идеологиясыны тамур башы – Къудратны Есини материализациялашыву, ягъудиликде йимик, огъар санлар берегенлик ачыкъ болур. Гъафиз Ибн Гъажар аль-Аскаляни «Сагъхуль Бухариге» англатывлар береген оьзюню «Фатх аль-Бари» деген китабында Аль-Куртубини: «Ягъудилер, мушабхи-

хитлер (оьзюне вагъабылар гиреген секта) йимик, Аллагъны материализациялашавуна ону санлары барына инана», – деген сёзлерин гелтире («Фатх аль-Бари», т.13, 398 бет).

Оьзлени идеяларыны юзюн ачывдан къачмакъ учун, олар оьзлени чакъырывларында ата-бабаланы гъызындан юрюмек деген идеяны юрютеген болуп чыгъа.

Гъажда къалды юрегим . . .

Биз гелгенбиз Кавказ тавлар элинден
Гъаж къылмагъа, муьминлени къоллюсю!
Мурат булан кютме гъажны шартларын
Арап элде, дюнья халкъны тюрлюсю.

Аякъ басдыкъ ялынлы таш топуракъгъа,
Ас-саламлар берип сени уьмметинг.
Гелдик сагъа, сыйлы шагъар Мадина,
Минг керенге артдырмагъа гъюрметинг.

Гёзел шагъар, сёзюм етмей макътама,
Яшав къургъан мунда элчи Пайхаммар.
Огъ Мадина, шагъарланы шагъысан,
Гъайранлыгъын айта турса, не де бар!

Гечелерде тюрлю ренклер чачагъан,
Сыйлы Гъарам – Пайхаммарны межити.
Дагъыстандан гелип сени ичингде
Баш урабыз, байлап сенде негетни...

Оьмюр бою сагъа гъашыкъ янагъан
Бир сама да гёрме тавунг ташынгни,
Пайхаммарны Равзасына бир гирип,
Намаз къылып, гётермейли башымны.

Сени мармар ташларынгни уьстюнде
Басгъан болдум Пайхаммарны ёлларын.
Юрек гъисим аламлагъа етдирип,
Тутгъан йимик эдим асгъаб къолларын.

Женнет баву юрегимде яшажакъ,
Яшыл хали аякъ басдым ичине.
Тизлеримден чёгюп сыйлы Равзада,
Макътав эдим Аллагъымны гючюне.

Яшыл чалма Пайхаммарны Равзасы,
Ону ичинде рагъат юхлай Пайхаммар.
Яннавурун алып ятгъан асгъаблар,
Абу Бакр булан Умар Хаттаб бар.

Агъым сувдай халкъны арты уьзюлмей,
Элчибизни гёрме сама къабурун.
Аталардан тува гелген наслулар,
Макътав тилеп гётерелер абурун.

"Бакъит" къабурулар генг авлакъны къуршагъан,
Мунда ятгъан Пайхаммарын аслусу:
Асгъаблары, жаны йимик сюеген,
Агъюлер, яшы булан уллусу.

Гёзге тие сынташлары гиччирек,
Эре тургъан хум тёбелер уьстюнде.
Гюн шавласы ялап асру боюнда
Языву ёкъ, къаралайын туюнде.

Биле бусам кимлер мунда ятгъанны,
Оьбер эдим сынташларын къучакълап,
Пайхаммарны улан-къызын абурулап,
Тёгер эдим гёзьяшларым бурчакълап.

Бир Аллагъым билсе туююл оланы,
Бизге бугюн белгисиздир къабуру.
Дуа этип, агълюсюне, асгъабгъа,
Женнетлеге етсин депдир абуру.

Къанлы даву юрюлген тав Угъутда,
Дин душманлар Пайхаммарны оьлтюрме.
Муьминлени агълю, асгъаб, яшына,
Ажжал чачып, уллу хорлукъ гелтирме.

Пайхаммарны кёп сюеген агъаву,
Бу давунда шагъит болгъан Гъамзат да.
Ол капирлер мурадына етмеген,
Гъамзат учун оьч алгъанлар, озокъда.

Ата юрту Пайхаммарны Маккадыр,
Муьмин халкъны Байтуллагъа гелелер.
Айланасын таваф этип дёрт мююш,
Сафа-Марва тавларына гетелер.

Сафа-Марва арасында мезгил бар,
Гъажилеге женнет ёлун ачагъан.
Бу ёлунда басылгъан гъар абатгъа
Малайиклер нюр шавласын чачагъан.

Сафа таву сени битмес ниьматынг,
Земземингден ичмей бирев оьтмейген.
Гъажилери бары бирче ичсе де,
Женнет сувунг этген къуруп битмейген.

Макка шагъар Мадинаны къардашы,
Гъаж къылмагъа булан даим байлавлу.
Эки шагъар жан азыкъдай герекли,
Пайхаммарны гёрген йиик аявлу.

Гъаж ёллары гёзге авур тийсе де,
Яратгъаным къуват берди саныма.
Байтуллагъны къолум сыйпап тамына,
Яллыкъ бердим гъасиретлик жаныма.

Савбол этдик сени уьюнг айланып,
Умут уьзме гене къайтып гёрмеге.
Есибиз суюсе гесер гукъмусун,
Байтуллагъны гёрюп дагъы оьлмеге.

Насип болсун ахыр гюнде жыйылып,
Пайхаммарны яшыл байракъ туюбюне.
Расул бизге шапагъатын этген сонг,
Алып гирме женнетлени тёрюне.

Гече-гюнюм ибадатда Аллагъгъа,
Аямадым, къурбан эдим оьзюмню.
Мен зайыбы даим сизин сюеген,
Дуа гёзлеп битдиремен сёзюмню.

Гъасумхан-гъажи Гъажиев, Адил-Янгъюрт.

Атама

Аявлу атам мен чи сени сюе эдим,
Сен аврусанг ичим-баврум гюе эди.
Гъали энни дюньялардан гетгенсен,
Яшларынга бек къыйын иш этгенсен.

Энни сени гёрмей нечик чыдайыкъ?
Сёзюнгю эшитмей нечик турайыкъ?
Актырсанг да, яшны йимик, къайта эдинг,
Шоссагъатда йылы сёзлер айта эдинг.

Тракторда хыйлы йыллар ишлединг,
Арыгъанны-талгъанынги билмединг.
Шо иш булан нече йыллар айландынг,
Адамланы кёп зувабын къазандынг.

Аста-аста заманлар да гете эди,
Сен де ойлашып ишлеринги эте эдинг,
Машин булан гъар ерлеге гете эдинг,
Ону-муну алып, сатыв эте эдинг.

Шолай бир гюн базаргъа чыкъгъан эдик,
Юртдан чыгып, бираз ёл гетген эдик.
Бизге багып бир къутургъан тюзленди,
Машинин уруп хум-хуватдай этди.

Мени шонда бир ерим де авуртмады,
Сени буса сав еринг де къалмады.
Шо арада ятлар сагъа табылды,
Больницагъа тезлик булан алып барды.

Болгъан ишни анабыз эшитгенде,
Эстен тайып хыйлы заманлар къалды.
Шо гюн-бюгюн анамны гёзлеринден
Агъызагъан гёзьяшы токътамады.

Шонча заман больницада да ятды,
Нечакъы да къыйынлагъа чыдады.
Къатынынг да нечакъы да къыйналды,
Гече-гюнлер башлыгъынгдан таймады.

Алты йыл да гетди шондан бу якъгъа,
Тек нетесен минмединг сен аякъгъа.
Минмесенг де туююл эдинг тёшекде,
Таякъ булан айлана эдинг герекге.

Шо гюн ахшам да гёрюп гетген эдим,
Айланып сен кюлеп ойнап тура эдинг.
Уьйге гелип, гетгендир эки сагъат,
Сен авруй деп хабар гелди шоссагъат.

Аякъларым къартыллама башлады,
Шо гечеги иш туюшоме ошады.
Нече де бек чабамам, деп чаба эдим,
Тек нетесен оьлгенче етишмедим...

Гече булан яман хабар яйылды,
Шонча йыракъдагъы яшларынг жыйылды.
Бир гюн сама аврумадынг, ятмадынг,
Къыйынынгы биревге де айтмадынг.

Къатынынгни, яшларынгни юреги
Чечек йимик сёнюп къалажакъ.
Шо гюнден сонг не шатлыкълар болса да,
Бизин юреклерибиз ачылмажакъ.

Яшларына анасын къоюп гетди,
Анабызны къыйынларын пуч этди.
Шу сёзлени мен къыйналып язаман,
Болгъан ишни ойлай туруп азаман...

И.И. Далгъатовна...

– Намазы ёкъ адам (намазгъа жувунмагъан гъалда) Къуръангъа оъзюне тиймей, ону охумагъа яраймы?

– Намазы ёкъ адам Къуръангъа тиймейли ону охумагъа бола. Кирирге тарыкълы гезиклерде буса, адамгъа Къуръан аятланы охумакъ гери урула.

– Бирев биревге не ерлерде (не заманда) салам бермеге ярамай?

– Иманы ёкъ адамгъа, ачыкъдан гюнагъ иш этип турагъангъа, жагъил тиштайпагъа салам бермеге гъажатлыкъ ёкъ буса ярамай. Гъажатханадагъы, намаз жувунагъан, ашайгъан адамлагъа буса, салам бермеге яхшы туюл.

– Адамлар нени буса да сайламагъа боламы, эгер биз саялы Яратгъаныбыз токъташдыргъан ва болажакъ кюйню белгилеген буса?

– Инсан яхшыны яда яманны сайламагъа бола. Неге десе Есибиз Аллагъ огъар гъакъл берген. Эгер адам къайсы ёлну тангламагъа болмай эди буса, сыйлы китапланы туюрювню, пайхаммарланы йиберивлени маънасы болмас эди, Аллагъу таала буса, не затны да тегин яратмай.

– Адамны ойлары да языламы? Сорав алынагъан гюн ойлар да бизге къаршы шагъат болажакъмы?

– Адам яман ойну яшавгъа чыгъармай туруп яда авзу булан шо гъакъда айтмай туруп огъар гюнагъ ёкъ. Амма яман ойланы къуваламагъа тарыкъ, неге туюл олар иманны осал эте.

– Оьлген адамны кириндирип ва шону гебинлеген гиши акъча алагъанны мен гюнагъгъа санайман. Шо тюзю?

– Тюз туюл. Мунда гюнагъ ёкъ, устевюне жувундургъан адам этген иши саялы гъакъ тилемеге де, талап этмеге де толу ихтиярлы. Шариат гёрсетеген кюйде, оьлюню жувунун ва гебинлейгенин ону ювукъ къардашларына этмеге яхшы. Амма кёбюсю гъалда шо ишлер нечик этилеген кюйню билмейген яда жиргенеген саялы ювукъ къардашлар ягъада къала. Сонг буса, ят адамлар олар этмеге тийишли ишни этген саялы гъакъ алагъангъа тамаша да бола, гюнагъгъа санамагъа да гъазир. Биревге де тёлемеге тарыкъ болмас, эгер къардашлар жыйылып оьзлер оьлюню жувундурма да жувундуруп, гебинлеп, ахыр ёлуна салса.

– Сигъру яда оьзге яманлыкъ этилген буса, шону тайдырмакъ учун не аятлар охула ва уьйде адам оьзю охумагъа боламы шоланы?

– Гертиден де, сигъругъа къаршы бир-бир аятлар бары герти:
 1) «аль-Фатигъа» (Альгъам) сура
 2) Алиф Лям Мим («аль-Бакъара» сураны биринчи беш аяты)
 3) аят «аль-Курсий» («аль-Бакъара» сураны 255-нчи аяты)
 4) Лилягъи ма фи сСамавати... («аль-Бакъара» сураны 284–286-нчи аятлары)
 5) «ат-Такасур» сура
 6) «аль-Игъяс» (Къулгъу) сураны уьч керен охув
 7) «аль-Фалякъ» сура
 8) «ан-Нас» сура.
 Бу сураланы ва аятланы охуйгъанда аслу шартлар – Есибиз Аллагъгъа тавакал этмек ва Къуръан охувну низамына гёре тюз охумакъ, дагъы ёгъесе натигагъа етишмей кълмакъ бар. Эгер адам Ислам динни къанунларына гёре юрюсе, таза юрек булан гюнде беш намаз кълылса, аят «аль-Курсийни» охуса, «аль-Фалякъ», «ан-Нас» сураланы охуса, огъар сигъруну яманлыкъы тиймес, Аллагъ буюрса. Гъалиги заманда къайдагъы макюрчюлер генг йайылгъангъа гёре, бу масъала булан къаршы болгъанлагъа юрюй турмаса яхшы. Бу масъаланы чечмеге болагъан, охугъан, билими бар адамланы кёмеги буса, озокъда, пайдалы болур.

– Къатынгишиге намазы булан аш этмеге борчму яда сюннетми?

– Озокъда, къатынгиши намазгъа жувунмагъан кюйде де аш этмеге бола. Амма, уьйде берекет, татывлукъ, гелишлик ва оьзге яхшылыкълар болсун учун, ашны намазгъа жувунгъан кюйде этмеге яхшы. Шо кепде аш ашамагъа да, юхламагъа ятмагъа да, гъатта даим шолай турмагъа да бек яхшы санала.

– Яшлар къайсы чагъындан берли ораза тутмагъа тарыкълар?

– Яшланы етти йыллыкъ чагъындан башлап гючюне гёре, чыдамагъа болагъан кюйде ораза тутмагъа уьйретмеге башламагъа тарыкъ. Он йыллыкъ чагъындан буса, дин борчланы кютмейгени саялы, яшланы такъсырламагъа тарыкъ деп айтыла. Мисал учун, айтгъанны этмейген яшланы тарбияламакъ учун, берилеген увакъ акъчасыз къоймагъа, телевизоргъа къаравну гери урмагъа, къырда чыгъып ойнамакъланы токътамагъа ярай. Гъакълбалыкъ чагъындан тутуп буса, ораза борч бола. оразаны тутмай къоймакъ уллу гюнагълардан.

– Бир саны да аврумайгъан адамгъа сакъатлыкъгъа гъакъ (инвалидность) алмагъа яраймы?

– Ярамай, неге десе шолайлыкъ акъча къазанывну ялгъан ёлу санала. Гъарам булан байлавлу не де оьзю де гъарамгъа айлана. Шолайлыкъда, башы гъарамда башланьп арты да бизин ичибизге гъарам болуп гире. Бир адамны алдатамы яда гъукуматны алдатамы, не башгъадыр? Ялгъан онда да ялгъан, мунда да. Шо саялы сонг Есибизни алдында жавап бермеге туюшежекни унутмагъа герекмей. Пайхаммарны ﷺ гъадисинде булай айтылгъан: «Гъарам булан оьсген адам жагъаннемни отуна лайыкълы».

Аялу охувчулар, "Мобильный байлавлукъ" деген рубрика-бызгъа SMS-лер геле. Туюде шоланы беребиз. Шолагъа сиз де язмагъа боласыз. Бизин номерибиз: **8988-296-94-22**

– Бизин къабурларда от салып яллата. Шолай этмек тюзю?

– Къуругъан отдан къабурланы тазаламакъ яхшы болур. От яллатмагъа чы яхшы болур деп айтмагъа кыйын. Неге туюл ялын къурумагъан отну да, трекелени де яллатмагъа бола. Шо саялы къабурланы тазаламагъа сюегенлер, къуругъан отну юлкъуп тазаласа яхшы болур.

– Мен эпитген кюйде айлы къатынны яшы тувмай оьлсе (выкидыш болса), Къыямат гюн ол анасына шапагъат этип жагъаннемден сакълажакъ.

– Эгер де айлы къатын авур болгъан замандан дёрт ай гетмеген буса, ол балагъа ругъ гирмеген саялы, шапагъат болмас. Дёрт ай битген буса ва къурсакъдан чыкългъанда баланы яшайгъаныны белиглери ёкъ буса, шапагъат болурну болмасны Аллагъ биле. Къурусакъдан чыгъып яш сав болуп сонг оьлген буса, гертиден де шо шапагъат этежек деп айтыла.

– Къабур къазгъан адамгъа яда кёрню уьстюнде гъарп чыгъаргъан адамгъа тийишлими акъча бермеге?

– Экисине де берсе яхшы болур.

Рузнама

Май

дни	Утренний	восх.	Обеден.	После-обеден.	Вечерн.	Ночной
1	3:47	5:40	12:46	16:39	19:52	21:31
2	3:45	5:39	12:46	16:40	19:53	21:32
4	3:43	5:36	12:46	16:41	19:55	21:35
6	3:40	5:34	12:46	16:41	19:57	21:38
8	3:35	5:30	12:45	16:41	19:58	21:41
10	3:31	5:27	12:45	16:42	20:01	21:44
12	3:27	5:27	12:45	16:42	20:04	21:47
14	3:24	5:25	12:45	16:43	20:06	21:50
16	3:20	5:23	12:45	16:43	20:08	21:53
18	3:16	5:21	12:45	16:44	20:10	21:57
20	3:12	5:19	12:45	16:45	20:12	22:00
22	3:10	5:17	12:46	16:45	20:15	22:05
24	3:08	5:16	12:46	16:47	20:16	22:08
26	3:05	5:14	12:46	16:47	20:18	22:11
28	3:01	5:12	12:46	16:47	20:20	22:13
30	2:59	5:11	12:46	16:48	20:21	22:16